

TWEEDE KANNS?

Ga er als NPO en publieke omroepdirecties maar aan staan: volgend jaar 20 miljoen bezuinigen en met ingang van 2027 met 156,6 miljoen euro minder programmering leveren. En dat in een digitale tijd waarin vindbaarheid, gebruiksgemak en steeds kortere spanningsbogen de content dirigeren. Onze omroepdirecties hebben er hun handen aan vol. En dan was er nog dat verleden vol sociale onveiligheid. Waarin 'topsport' bedrijvende kijkcijferkanonnen en bestuurlijke one-man bands jarenlang hun zelfgekozen gang konden gaan. En toen ineens niet meer. Toen het leed dat zich onder hun bewind kon voltrekken ineens akelig voelbaar werd. Pijnlijk zichtbaar gemaakt in Van Rijn's rapport 'Niets gezien, niets gehoord, niets gedaan'.

Ook ik heb ze ervaren. Aangestuurd ook. De leidinggevendenden die zich jarenlang binnen werksettings als deze moesten ontwikkelen. En pas later tegen zichzelf aanliepen. Regelmatig in therapie of coaching gingen. Omdat zij om binnen settings als deze te kunnen overleven op onderdelen regelmatig eenzelfde gedrag waren gaan vertonen. Hun ondergeschikten net zo weinig empathisch behandelend. Omdat 'de topsport' ook hen zo had gemodelleerd. Of omdat hun eigen fysieke grenzen na jarenlang daar overheen gaan, op knappen stonden.

'Als je te lang omgaat met mensen die er een andere moraal op nahouden – of dat nou collega's, vrienden of familie zijn – dan raak je ermee besmet'. Ooit las ik deze zin in een leiderschapsboek. Zo glashelder raak dat ik me voornam om zelf een positie nooit superieur te maken aan ordinair fatsoen. Ook niet aan een veilige werkomgeving voor van mij afhankelijke collega's. Dat dwingt respect maar ook ongemak af bij 'sterren' die gewend zijn om kritische feedback in de kiem te (laten) smoren. Hun criticasters al bij de grond afbrekend voor die het lef hebben om te dichtbij te komen. Want hoe eng is dát? Als leidinggevendenden dichtbij ook jouw angsten komen? Bij de continue onzekerheid of je jouw kijkcijfer- of zakelijk succes en daaraan gekoppelde marktwaarde wel op niveau kunt houden?

De kippen met de gouden eieren moesten worden beschermd

Mijn ervaring na heel wat leidinggevende rollen binnen de media is dat 'topsport' op tv met zoveel spanning en dus ook angsten gepaard gaat, dat de sterspelers zich gewild en ongewild in een snelkookpan begeven. En die kan zo nu en dan ontploffen. De grote vraag is: wie staat er dan om hen heen? Om te luisteren, niet naar de mond te praten, simpele do's en don'ts te communiceren. En ja, naast eerlijke feedback ook dan te steunen. Jarenlang leek daar het grote niets. De kippen met de gouden eieren moesten worden beschermd. Ten koste van mooie kijkcijfers, blijde adverteerders, de omzet. En: ter bescherming van juist die leiders die hun talenten op vaste basis een spiegel hadden moeten voorhouden.

Aan een proces als dat rond Matthijs van Nieuwkerk is geen rechter te pas gekomen. Ook niet aan dat van 'Angry Bert', die bij gebrekkige governance vanuit een Raad van Toezicht bij WNL alleen kón heersen. De zelfreflectie op het leed dat veel collega's onder hun toedoen is aangedaan, wás mager. Maar de vraag is ook in hoeverre mensen die jarenlang in zo'n snelkookpan leefden niet een tweede kans verdienen. Rekening houdend met te getraumatiseerde collega's voor wie fysieke nabijheid een brug te ver zal blijven. Om de inmiddels met lang huisarrest gestrafte collega's te laten ervaren hoe samenwerking met wederzijds respect en plezier óók kan zijn. Wie weet met reflectieve tutorials verschijnend in leiderschapstrainingen bij omroep en producenten. Om daar met hun geleerde lessen een bijdrage te leveren. Aan gezonde weerbaarheid en moraal van onze én hun nieuwe bazen.